

РЕЗЮМЕТА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ

на Христина Страхилова Банчева-Преславска

представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ към катедра „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“, по дисциплината „Защитени природни територии“, обявен в ДВ бр. ДВ бр. 36/29.04.2025г. и на Интернет страницата на Лесотехническия университет на 09.04.2025 г. Код на процедурата: ELA-AsP-0425-165.

Хабилитационен труд – монография		
ВЗ		
1	Банчева-Преславска Х. 2022. <i>Управление на националните паркове. Подходи и критерии за оценка</i>. Екоцентрик, София. ISBN 978-619-90127-8-9 (print), eISBN 978-619-90127-9-6, 151 стр.	Националните паркове са защитени територии с решаващо значение за опазване на биологичното разнообразие и предоставянето на основни екосистемни услуги за хората. Въпреки тяхното природно и социално значение, и над сто и петдесет годишна история, ефективното им управление остава предизвикателство. В рамките на изследването, в монографията е проследено възникването и развитието на категорията национален парк като защитена територия със съответното предназначение и цели на управление. Извършен е преглед, анализ и систематизиране на политики, стратегии и подходи за осигуряване на ефективност в управлението на националните паркове. Подробно е разгледано развитието на правната регулация за управлението им в България и международните спорове, по които страната ни е поела ангажименти в областта на защитените територии. Извършена е характеристика на трите национални парка – Пирин, Централен Балкан и Рила, включително анализ и оценка на управлението им. В рамките на проучването са формулирани показатели за ефективно управление, които са предложени на National parks are protected areas with crucial significance for the protection of biodiversity and the provision of basic ecosystem services to humans. Despite their natural and social importance, and over one hundred and fifty years of history, their effective management remains a challenge. Within the study, the monograph traces the emergence and development of the protected area category national park with its relevant management purposes and goals. A review, analysis and systematization of policies, strategies and approaches for ensuring national parks' management effectiveness were carried out. The development of legal regulation for their management in Bulgaria and the international agreements under which the country made commitments in the field of protected areas were considered. A characteristic of the three Bulgarian national parks - Pirin, Central Balkan and Rila was made, including analysis and evaluation of their management. Within the study indicators of effective management were formulated, proposed to experts from the park administrations for quantitative evaluation and verified through their opinion.

	експерти от парковите дирекции за количествена оценка и са верифицирани чрез тяхното становище. Въз основа на резултатите е разработена система от критерии, индикатори и стандарти за повишаване ефективността на управление на националните паркове с въпросник за самооценка, качествен анализ и подобряване дейността на дирекциите. Предложеният подход предоставя възможност за усъвършенстване на работата на дирекциите на националните паркове в България, постигане на целите им на управление и съхраняване на биоразнообразието.	Based on the results, a system of criteria, indicators and standards was developed for increasing the management effectiveness of national parks with a questionnaire for self-assessment, quality analysis and improvement of the administrations' activities. The proposed approach provides an opportunity to improve the work of the national parks' administrations in Bulgaria, to achieve their management goals and protect biodiversity.
Г7 Научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация		
	Публикация	Резюме (оригинал)
1	Bancheva-Preislavska, H. 2025. <i>Possibilities for inclusion of Bulgarian protected areas on the IUCN Green List</i> . – Journal of the Bulgarian Geographical Society 52, 1–20, ISSN 2738-8115, Q2, Scopus	The most successful approach to conserving biodiversity is the development of a worldwide network of protected areas that are effectively managed through various tools and criteria. The latest global project for management quality of protected areas is the IUCN Green List Standard. It offers an instrument for regular assessment and implementation of protected area management efficiency. Listed sites gain recognition as a good example in nature preservation, international promotion, know-how, access to and exchange of global expertise, support and financial resources for good conservation outcomes. Bulgaria has a well-developed network of protected areas and participates in international programs with several nature sites. Joining the Green List program could influence national policy and actions for further excellence of the national network and its effective management, as well confirm Bulgarian commitment to global conservation efforts. The aim of this study is to assess the possibilities for including sites from the Bulgarian Най-успешният подход за опазване на биоразнообразието е развитието на световна мрежа от защитени територии, които се управляват ефективно чрез различни инструменти и критерии. Най-новият глобален проект за качество на управление на защитени територии е Стандартът Зеления списък на IUCN. Предлага инструмент за регулярна оценка и прилагане на ефективно управление на защитените територии. Обектите получават признание като добър пример за опазване на природата, популяризиране, ноу-хау, достъп до и обмен на глобален опит, подкрепа и финансови ресурси за опазване. България има добре развита мрежа от защитени територии и участва в международни програми с няколко природни обекта. Присъединяването към програмата Зелен списък би могло да повлияе на националната политика и действия за усъвършенстване на националната мрежа и нейното ефективно

	protected areas network on the IUCN Green List, identifying sites, ready to complete the application phase and be credible candidates for inscription. A review of the Bulgarian protected areas network was done and an evaluation, corresponding to the application phase of the Green List, of 49 natural sites (3 national parks, 11 nature parks and 35 managed reserves) showed that the best potential candidates for the Green List are the administrations of Central Balkan National Park, Bulgarka Nature Park, Persina Nature Park and Belasitsa Nature Park. It is recommended that they start an application procedure and join the IUCN network.	управление, както и да потвърди ангажимента на България към глобалните усилия за опазване. Цел на проучването е да се оценят възможностите за включване на обекти от българската мрежа от защитени територии в Зеления списък на IUCN, като се идентифицират обекти, които са надеждни кандидати за вписване. Направен е преглед на българската мрежа от защитени територии и оценка, съответстваща на фазата на кандидатстване на Зеления списък, на 49 природни обекта (3 национални парка, 11 природни парка и 35 поддържани резервата). Резултатите показват, че най-подходящи кандидати за Зеления списък са администрациите на Национален парк Централен Балкан, Природен парк Българка, Природен парк Персина и Природен парк Беласица. Препоръчва се да започнат процедура за кандидатстване и да се присъединят към мрежата на IUCN.
2	Зъкова-Александрова Д., Банчева-Преславска Х., Николова М. 2025. Състояние на укрепителната система във водосбора на пороя Роженски поток в границите на Природна забележителност Мелнишки пирамиди. – Управление и устойчиво развитие, 5/2025 (114), 1-6, ISSN 1311-4506	The Melnik Earth Pyramids are a geological phenomenon of international importance and are declared a natural monument to preserve the remarkable rock landscapes. The Rozhenski stream is active in the area, in the hydrographic network of which a system of 6 barrages and 5 weirs was built in the period 1975-1981 to stop erosion. A route method of the study was applied. As a result, the above-ground heights of the facilities and the values of the alluvial slopes behind them were determined. Their change was monitored for a 45-year period. For the last 12 years (2012-2024), a decrease in the value of the alluvial slope behind all barrages was registered, except for B3. The reason for this is the filling of the space behind the last barrage of the system (B6) with sediments. This is an indicator of the depletion of the retention capacity of the entire system. The analysis of the condition and effectiveness of the existing

		задръжната способност на цялата система. Направеният анализ на състоянието и ефективността на съществуващите укрепителни съоръжения във водосбора дава основание да се направи препоръка за провеждане на противоерозионни мероприятия от хидротехническо естество с оглед редуциране на ерозията и опасността от поройни прииждания. Мерките са необходими и за дългосрочното запазване на Природна забележителност Мелнишки пирамиди, на природното и културното богатство в района.	fortification facilities in the watershed is the reason to make a recommendation for carrying out hydrotechnical anti-erosion measures to reduce erosion and flash floods danger. The measures are also necessary for the long-term preservation of the Melnishki Pira-midi Natural Monument, the natural and cultural values in the area.
3	Банчева-Преславска Х., Минова Л. 2024. <i>Анализ на стандарта за ефективно управление на защитени територии „Зеленият списък“ на Международния съюз за защита на природата (IUCN).</i> – Управление и устойчиво развитие, 4/2024 (107), 14-22, ISSN 1311-4506	Създаването на мрежа от защитени природни територии е най-добрият подход за опазване на биоразнообразието, а тяхното ефективно управление е необходимо за осигуряване на екосистемни блага и услуги за хората, водейки до разнообразни социално-икономически ползи. Ефективното управление е застъпено в изискванията за участие на природни обекти в международни конвенции и споразумения, а най-новият стандарт в тази област е Зеленият списък на IUCN за добро управление на защитени територии. Целта на настоящото изследване е да анализира Стандарта Зеленият списък на IUCN в контекста на българската регулаторна рамка в управлението на защитени територии. Резултатите показват, че в българското законодателство до голяма степен са отразени критериите за управление на защитени територии на IUCN. Предмет на бъдещи изследвания е класирането на конкретни обекти от мрежата на защитените територии в България по изискванията за първи етап на кандидатстване за Зеленият списък на IUCN и последваща оценка по всички индикатори на Стандарта.	The creation of a protected areas network is the best approach for biodiversity conservation, and their effective management is necessary to provide ecosystem goods and services for people, leading to diverse socioeconomic benefits. Effective management is advocated in the requirements for the participation of nature sites in international conventions and agreements. The latest quality criteria in this field are described in the IUCN Green List Standard for effective protected areas management. The aim of the present study is to analyse the IUCN Green List Standard in the context of the Bulgarian regulatory framework in the management of protected areas. The results show that the IUCN protected areas management criteria are largely reflected in the Bulgarian legislation. The subject of future research is the ranking of specific sites from the network of protected areas in Bulgaria according to the requirements for the first stage of application in the IUCN Green List and subsequent evaluation according to all indicators of the Standard.
4	Bancheva-Praslavska H., Bezlova D., Bokov Ts. 2024. <i>Proposal for Organization of New Ecoroutes in</i>	Trends in tourism show an increase in demand for specialized forms of tourism such as ecotourism. Ecotourism is characterized by responsibility and	Тенденциите в туризма показват нарастване на търсенето на специализирани форми на туризъм като екотуризма. Екотуризмът се характеризира с

<i>Vrachansky Balkan Nature Park, Bulgaria.</i> – Journal of Balkan Ecology, Vol. 27, No 3, 241-247, ISSN 1311-0527 (print), ISSN 2815-3758 (online), Web of Science	cognitive interest of the visitors. It is based on preserved and picturesque nature, and the most suitable places for its implementation are the sites from the protected areas network. The article deals with the possibilities of ecotourism development in Vrachansky Balkan Nature Park, located in Northwestern Bulgaria. The study examines the existing infrastructure in the park, where complex and historically oriented thematic routes predominate. An opportunity for the realization of new specialized eco-routes was found out and proposals for specialized floristic routes and specialized faunistic routes were developed. The new specialized eco-routes complement conceptually the existing infrastructure in the nature park and are a reason for attracting tourists with environmental interests and for promoting the conservation importance of the protected area.	отговорност и познавателен интерес на посетителите. Основава се на съхранена и живописна природа, като най-подходящите места за реализирането му са обектите от мрежата от защитени територии. Статията разглежда възможностите за развитие на екотуризъм в Природен парк Врачански Балкан, разположен в Северозападна България. Проучването разглежда съществуващата инфраструктура в парка, където преобладават комплексни и исторически маршрути. Установена е възможност за реализиране на нови специализирани екомаршрути и са разработени предложения за флористични и фаунистични маршрути. Новите специализирани екомаршрути концептуално допълват съществуващата инфраструктура в природния парк, привличат туристи с екологични интереси и популяризират консервационната значимост на защитената територия.
5 Bancheva-Praslavska H., Mitkov S. 2024. <i>Bioclimatic Prerequisites for the Development of Ecotourism within the Network of Protected Areas along the Northern Black Sea Coast of Bulgaria.</i> – Journal of Balkan Ecology, Vol. 27, No 4, 357-365 ISSN 1311-0527 (print), ISSN 2815-3758 (online), Web of Science	Bioclimatic resources, rich biological and geological diversity are of primary importance for the development of ecotourism. The natural potential of the country is concentrated in various sites of the protected areas network, where unique plant species, animal species and geological formations can be observed. The aim of this research is to analyse the current state and evaluate the opportunities for development of ecotourism in the municipalities along the Bulgarian Northern Black Sea coast. The 8 Bulgarian seaside municipalities in the provinces of Dobrich and Varna with their 30 sites of different protected areas categories were studied. The results show that the region has excellent natural conditions for ecotourism. Ornithological tourism is well developed in the region because of the migration route <i>Via Pontica</i> and the wetlands as winter quarters for birds. The	Биоклиматичните ресурси, богатото биологично и геоложко разнообразие са от първостепенно значение за развитието на екотуризма. Природният потенциал на страната е концентриран в различни обекти от мрежата от защитени територии, където могат да се наблюдават уникални растителни и животински видове и геоложки образувания. Целта на настоящото изследване е да се анализира текущото състояние и да се оценят възможностите за развитие на екотуризъм в общините по българското Северно Черноморие. Проучени са 8 български морски общини в областите Добрич и Варна с техните 30 обекта от различни категории защитени територии. Резултатите показват, че в района има отлични природни условия за екотуризъм. Орнитологичният туризъм е добре развит в района

		existing routes and practices can be enriched by floristic ecoroutes, visiting sites of rare, endangered and protected plant species, longos forests, ancient oak-beech forests and objects of inanimate nature.	поради миграционния път <i>Via Pontica</i> и влажните зони като зимовища на птици. Съществуващите туристически практики могат да бъдат обогатени с флористични екомаршрути, посещаващи места с редки, застрашени и защитени растителни видове, лонгозни гори, вековни дъбово-букови гори и обекти на неживата природа.
6	Bancheva-Prslevska H. 2023. <i>Natural Potential of Protected Areas Network in Northwestern Bulgaria for Development of Ecotourism in Vratsa, Montana and Vidin Provinces, Bulgaria</i> . – Journal of Balkan Ecology, Vol. 26, No 2, ISSN 1311-0527 (print), ISSN 2815-3758 (online), Web of Science	The article deals with an actual review of the protected areas network in Northwestern Bulgaria, presenting the natural potential for ecotourism of the sites, focusing on their importance for biodiversity and nature conservation and discussing their management regimes. The flora and fauna objects, as well as the geomorphological formations, which are conserved within the national protected areas network, falling in the Vidin, Montana, Vratsa provinces and under the control of the Regional Inspectorates of Environment and Water – Vratsa and Montana, are investigated. The network includes 73 protected areas from almost all categories (except national park) under the Protected Areas Act. The sites protect natural phenomena, areals and habitats of conservation important plant and animal species, diverse ecosystems and examples of the harmonious interaction between man and nature, which are a good base for development of specialized and complex ecoroutes. For their conservation, restrictive regimes are introduced by law, their declaration orders or management plans. The natural features of the area allow the declaration of further protected areas, especially a nature park that would ensure better ecological connectivity and management of the network.	В статията е направен актуален преглед на мрежата от защитени територии в Северозападна България, като е разгледан природния потенциал за екотуризъм на обектите, акцентирайки върху тяхното значение за биоразнообразието и опазването на природата и обсъждайки режимите на тяхното управление. Разгледани са елементите от флората и фауната, както и геоморфоложките образувания, които се опазват в националната мрежа от защитени територии, попадащи в областите Видин, Монтана, Враца и под контрола на РИОСВ – Враца и Монтана. Мрежата включва 73 защитени територии от почти всички категории (с изключение на национален парк) по Закона за защитените територии. Обектите опазват природни феномени, находища и местообитания на консервационно значими растителни и животински видове, разнообразни екосистеми и примери за хармонично взаимодействие между човека и природата, които са добра база за развитие на специализирани и комплексни екомаршрути. За опазването им се въвеждат ограничителни режими със закон, заповеди за обявяването им или планове за управление. Природните характеристики на района позволяват обявяването на допълнителни защитени територии, особено природен парк, който би осигурил по-добра екологична свързаност и управление на мрежата.

7	Ролинска В., Безлова Д., Банчева-Преславска Х. 2023. <i>Природен потенциал за развитие на екотуризъм в Северозападна България в рамките на мрежата от защитени територии</i> . – Управление и устойчиво развитие, 2023, ISSN 1311-4506	Туризмът е икономически сектор с важно значение на глобално, регионално и национално ниво. За Европа туристическата индустрия е една от приоритетните и Европейският съюз и Европейската комисия предприемат действия за позициониране на Европа като водеща световна туристическа дестинация. За България туристическият сектор е от важно значение за икономическото развитие на страната, като приходите са основно от масовия туризъм - ски и морски. В последните години, обаче, голямо внимание се обръща на развитието на алтернативни форми на туризъм, в т.ч. и на екотуризма. Независимо от относително малкия дял на екотуризма в туристическия сектор, той е перспективен за България, поради богатството от природни ресурси и съвременните тенденции към развитие на форми на туризъм, които са природосъобразни и нямат негативни въздействия върху околната среда. Статията има за цел проучване на природния потенциал за развитие на екотуризъм в района на Северозападна България в рамките на мрежата от защитени територии. Проучени са общо 52 природни обекта в района. Оценени са възможностите за организиране на екомаршрути и са предложени нови флористични, фаунистични и комбинирани екомаршрути.	Tourism is an economic sector of major importance at the global, regional and national level. For Europe, the tourism industry is one of the priorities and the European Union and the European Commission are taking actions to position Europe as a leading global tourist destination. For Bulgaria, tourism is of great importance for the economic development of the country, as the revenues are mainly from mass tourism – ski and sea. Recently, however, great attention has been paid to the development of alternative forms of tourism, including ecotourism. Regardless of the relatively small share of ecotourism in the tourism sector, it is promising for Bulgaria, due to the diversity of natural resources and global trends towards the development of forms of tourism that are nature-friendly and do not have negative impacts on the environment. The article aims to study the natural potential for the development of ecotourism in the region of North-West Bulgaria within the network of protected areas. A total of 52 natural objects in the area were studied. The possibilities for organizing eco-routes have been evaluated and new floristic, faunal and combined eco-routes have been proposed.
8	Банчева-Преславска Х. 2021. <i>Младежки дейности и неформално образование – цели, функции и ценности</i> . – Практически полета на неформалното образование. Ценностно-функционален анализ на практиките за неформално образование в	Младежките дейности са предмет на официални европейски и национални политики, но също така отразяват целите и функциите в работата на неправителствени организации, които имат значителен практически принос в успешното развитие на младежта чрез неформално образование. Като цяло, младежките обучителни програми акцентират върху развитието на ключови социални и професионални умения, които са нужни и приложими във всяка сфера	Youth activities are the subject of official European and national policies, but also reflect the goals and functions in the work of non-governmental organizations that have a significant practical contribution to the successful development of youth through non-formal education. In general, youth training programs emphasize the development of key social and professional skills that are needed and applicable in every sphere of life. The leading functions of non-formal education as a

	България. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 134-143, ISBN 978-954-07-5165-8	на живот. Водещите функции на неформалното образование като измерение на младежките дейности чрез младежките обучителни програми се класифицират като социализационни/ интеграционни, личностно и професионално развиващи, социално-граждански (ангажиращи и овластяващи), социо- и духовно-културни.	dimension of youth activities through youth training programs are classified as socializational/integrational, personal and professional development, socio-civic (engaging and empowering), socio- and spiritual-cultural.
9	Bancheva-Prslavska H., Bezlova D. 2020. <i>Approaches to National Parks Management</i> . – Journal of Balkan Ecology, Vol. 23, No 3. ISSN 1311-0527 (print), ISSN 2815-3758 (online), Web of Science	The paper deals with the nature conservation and environmental policies at both global and national levels. We consider the differences in the management approaches in various countries, which are related to the specifics in legislation, natural features and national traditions. We apply the recommendations and guidelines for sustainable management of the International Union for Conservation of Nature. This system can be used as a model for national categories. We analyzed the management approaches concerning the national parks of countries in Europe (Bulgaria, Romania, Czech Republic, Germany, France and Spain) based on some of the IUCN system's criteria. Although the European Union does not have an explicit legislation regarding the national parks. The studied countries follow a common vision based on the IUCN criteria. The existing differences from country to country should be studied so that good practices could be shared.	В статията са разгледани политиките за опазване на природата и околната среда както на глобално, така и на национално ниво. Проучени са различията в подходите за управление в различните страни, които са свързани със спецификата на законодателството, природните дадености и националните традиции. Приложени са препоръките и насоките за устойчиво управление на Международния съюз за защита на природата. Тази система може да се използва като модел за националните категории. Анализирани са подходите за управление на националните паркове на страните в Европа (България, Румъния, Чехия, Германия, Франция и Испания) въз основа на някои от критериите на системата на IUCN. Въпреки че Европейският съюз няма изрично законодателство по отношение на националните паркове. Изследваните страни следват обща визия, основана на критериите на IUCN. Трябва да се проучат съществуващите особености в страните, за да могат да бъдат споделени добрите практики.
10	Bancheva-Prslavska H., Bezlova D. 2020. <i>Wetlands of International Importance at the Danube River in Bulgaria</i> . – Journal of Environmental Protection and Ecology, vol. 21, 4, ISSN 1311-5065, pp.1203-	Wetlands are among the most productive, diverse and valuable ecosystems, providing humanity with essential services. However, they continue to be degraded and converted to other uses. The conservation and sustainable use of wetlands and all the services they provide, for the benefit of people and nature is the mission of the Convention on Wetlands, called the Ramsar Convention. Since 1976, when the Convention entered into force in	Влажните зони са сред най-продуктивните, разнообразни и ценни екосистеми, предоставящи основни услуги на човечеството. Те обаче продължават да се разрушават и преобразуват за други цели. Опазването и устойчивото използване на влажните зони и всички услуги, които те предоставят в полза на хората и природата, е мисията на Конвенцията за влажните зони,

1210, Q3, IF 0.657 (five year), Scopus, Web of Science	Bulgaria, 11 Ramsar sites have been established with a surface area of 49 913 ha. Three of them are located at the Danube river and seven at the Black sea coast. All Ramsar sites are recognised as Important Bird Areas in Bulgaria, Natura 2000 sites and have legal protection under the Protected Areas Act of Bulgaria (1998). The Danube river hosts one of the most important and valuable wetlands in Europe and Ramsar sites of Bulgaria and Romania were also recognised as Transboundary Ramsar Sites. The aim of the paper is to present the Ramsar sites of Bulgaria located at the Danube river focusing on their importance for the biodiversity and discussing current threats to the sites.	Рамсарската конвенция. От 1976 г., когато Конвенцията влиза в сила в България, са обявени 11 Рамсарски места с площ от 49 913 ha. Три от тях са разположени на река Дунав, а седем по брега на Черно море. Всички Рамсарски обекти в България са признати за Орнитологично важни места, зони от Натура 2000 и са защитени от Закона за защитените територии на България (1998). На река Дунав е разположена една от най-важните и ценни влажни зони в Европа, а Рамсарските места на България и Румъния също са признати за трансгранични Рамсарски места. Целта на статията е да разгледа Рамсарските места в България, разположени на река Дунав, като се фокусира върху тяхното значение за биоразнообразието и дискутира настоящите заплахи за тези места.
11 Bancheva-Prslavska H., Dallmer J. 2020. <i>Alternative Urban Eco Tours for Responsible Consumption and Sustainability – the Example of Bulgaria</i> . – European Journal of Sustainable Development, Vol. 9, Issue 3, ISSN 2239-5938, eISSN 2239-6101, Scopus (2020-2021), Web of Science	The European Environment Agency warns that Europe consumes too many resources and causes environmental degradation all over the world. This leads to growing demands on natural systems for food, water and energy. To achieve sustainability and ecological resilience it is necessary to complement technology-focused measures with approaches addressing consumption behaviors, changing lifestyles, enhancing knowledge and education. There are environmental communication approaches stimulating responsible consumption and ecofriendly behaviors, conducted by science and educational institutions, non-governmental organizations and others. Among them, originating from Germany, are the alternative city tours, spread also in other western countries. The aim of this case study is to design and verify urban eco tours for an eastern country - Bulgaria in order to increase young people's sensitivity to sustainability through responsible consumption and to encourage them	Европейската агенция за околна среда предупреждава, че Европа консумира твърде много ресурси и оказва отрицателно въздействие върху околната среда. Това води до увеличаване на натиска върху природните системи за храна, вода и енергия. За постигане на устойчивост и екологична стабилност е необходимо мерките, фокусирани върху технологиите, да се допълнят с подходи, насочени към потребителското поведение, промяната на начина на живот, подобряването на знанията и образованието. Съществуват подходи за екокомуникация, стимулиращи отговорно потребление и екосъобразно поведение, провеждани от научни и образователни институции, НПО и др. Сред тях са алтернативните градски обиколки, създадени в Германия и разпространени и в други западни страни. Целта на това изследване е да се разработят и верифицират градски екоотурове за източноевропейска страна - България, за да се

		for ecofriendly alternatives of everyday goods and services. An approach for their implementation in Bulgaria is developed and proved through qualitative and quantitative analysis, involving two different groups of youth – multipliers leading the tours and teenagers taking part. The case study presents urban eco tours as an environmental protection tool, using information about environmental impact of consumption, combined with motivational activities, to change attitudes and encourage young people for ecofriendly lifestyles.	повиши чувствителността на младите хора към устойчивост чрез отговорно потребление и да ги насърчи за екологични алтернативи. Чрез качествен и количествен анализ е разработен и доказан подход за прилагането им в България, включващ две групи младежи – мултипликатори, водещи обиколките, и тийнейджъри - участници. Изследването разглежда градските екотурове като инструмент за опазване на околната среда, използващ информация за въздействието на потреблението върху околната среда, съчетано с мотивационни дейности за промяна на нагласите и насърчаване на младите хора към екологичен начин на живот.
12	Bancheva-Praslavska H. 2019. <i>Opportunities for Further Qualification in Environmental Communication in Protected Areas.</i> – Ecologia Balkanica, 2019, Special Edition 2, eISSN 1313-9940, pp. 1-7, Q4, Scopus	Environmental communication is a nature conservation tool that uses communication approaches, principles, strategies and techniques, involving different social and age groups. The interaction with people is essential for efficient environmental protection and prevention, thus practitioners more often need to communicate environmental problems and solutions with children, adults, citizens and the society as a whole. In this regard, the study aims to identify opportunities for further qualification of university students and to verify an environmental communication training program in protected areas. Based on a literature research, a training program was developed, implemented and evaluated in “Vrachansky Balkan” Nature Park with a group of 18-29 years old youngsters. The results show demand for environmental communication skills and confirm the potential of the training program. Young people share that the acquired competences open new perspectives for their professional development. The study underlines the importance of such qualification for environmentalists and recommends its integration in their curriculum, its provision from nature and national park administrations,	Екокомуникацията е инструмент за опазване на природата, който използва комуникационни подходи, принципи, стратегии и техники за различни социални и възрастови групи. Взаимодействието с хората е от съществено значение за ефективно опазване на околната среда и практиките често трябва да комуникират екологични проблеми и решения с деца, възрастни, граждани, с обществото. Проучването цели да идентифицира възможности за допълнителна квалификация на студенти и да верифицира програма за обучение по екокомуникация в защитени територии. Въз основа на литературно проучване е разработена, приложена и оценена програма за обучение в Природен парк Врачански Балкан с младежи на възраст 18-29 г. Резултатите показват търсене на умения за комуникация за околна среда и потвърждават потенциала на програмата за обучение. Младежите споделят, че придобитите компетентности отварят нови перспективи за професионалното им развитие.

		regional inspectorates of environment and water, centers of continuing education.	Прочуването подчертава значимостта на такава квалификация за екологичните и препоръчва интегрирането ѝ в техните учебни програми, прилагането ѝ от паркови администрации, РИОСВ, ЦПО и др.
13	Банчева-Преславска Х. 2019. <i>Осигуряване качеството на неформалното образование за устойчиво развитие в защитени природни територии</i> . – Научно списание „Педагогика“. Национално издателство за образование и наука „Аз-буки“, София, 2019, год. ХСІ, кн. 4, 539 – 548. ISSN 0861–3982 (print), ISSN 1314–8540(online), Web of Science	Съществуват различни разбирания за качеството на образованието за устойчиво развитие, като в отделните европейски държави се използват различни индикатори, критерии и инструменти. Оценяването се извършва на организационно ниво и като основни показатели на качеството се открояват: управлението на организацията и на обучителната услуга, планирането, провеждането и мониторинга на обучителната услуга, съответствието на образователната услуга с темите, целите и методите на образованието за устойчиво развитие и компетентността на обучителите. Като успешен подход се прилага отличаване на най-добрите практики със знак, флаг или друг символ. Статията включва аналитичен преглед на теоретични и научно-приложни литературни източници за системи и подходи за осигуряване качеството на неформалното образование за устойчиво развитие. Кратко представя внедряния български пример за критериална система за оценка на услуги в сферата чрез знак за качество „Златен Орех, тъй като провеждането на качествени образователни дейности, свързани с придобиване на нови знания, умения и компетенции в областта на екологията и опазването на природната среда, има значима роля за разширяване на обхвата и повишаване ефективността на услугите, предлагани от паркови дирекции и други природозащитни организации като превантивна мярка за опазване на биологичното разнообразие.	There are various perceptions of the quality of education for sustainable development, using diverse indicators, criteria and tools in the different European countries. The evaluation is at organizational level and the main indicators are: management of the organization and the training service, planning, implementing and monitoring of the service, correspondence with the themes, goals and methods of education for sustainable development and competence of trainers. The article includes an analytical literature review of theoretical and practical information on systems and approaches for quality assurance of non-formal education for sustainable development. It also shortly presents the implemented Bulgarian system for evaluation of such services through the “Gold Walnut” quality badge. The developed criteria for quality assessment of educational activities and the “Gold Walnut” quality badge are directly related to the effectiveness of these activities for biodiversity conservation as a prevention tool. Conducting quality educational activities, related to acquisition of new knowledge, skills and competences in ecology and environmental protection has a significant role in expanding the scope and increasing the effectiveness of services offered by nature and national park administrations and other environmental organizations.

14	Bancheva-Prslavska H. 2019. <i>Food Biodiversity and Sustainability through New Methodological Approaches for Environmental Communication</i>. – KNOWLEDGE International Journal Scientific Papers, 2019, Vol.35.3, ISSN 1857 – 923X (online), pp. 895-900.	Организацията по прехрана и земеделие предупреждава, че способността на света да произвежда храна е заплашена от неуспеха на човечеството да защити биоразнообразието. Въпреки че днес се произвежда повече храна, отколкото преди, се разчита все повече на монокултурите и на малък брой видове, което предпоставя податливост на зарази и климатични промени. Местните сортове растения и автохтонни породи животни, които са в основата на генетичния ресурс на страната, стават все по-редки. Това прави производството на храни по-малко устойчиво, а биоразнообразието – незаменим ресурс за осигуряване на независимост. Значимостта на темата изисква да има информирани и образовани потребители и производители, които да участват активно в процеса на съхраняване на биологичното разнообразие и обезпечаване прехраната на поколенията. За решаване на този проблем изследването предлага методика за екокомуникация, която е фокусирана върху два основни аспекта: корените на устойчиво хранене или опознаването и запазването на местни видове в различни категории защитени територии и устойчивите начини за производство и разпространение на храни. Методите се основават на образованието за устойчиво развитие и предлагат различни подходи за участие – градски обиколки, работилници, обмени, научни формати и др. Основни целеви групи са младежи – ученици и студенти. Рамката е немско-български обмен на добри практики. На следващ етап, в проекта “EcoNa/КонсУмувай X: като храна”, се анализират добри примери за отглеждане на местни култивирани и диви видове, в т.ч. в защитени територии в България и Германия, в контекста на опазване на	The Food and Agriculture Organization warned that world's ability to produce food is threatened by humanity's failure to protect biodiversity. Although more food is being produced today than ever before, it is increasingly reliant on monocultures and a small number of species, suggesting their susceptibility to diseases and climate change. Indigenous plant varieties and autochthonous animal species, which are the base of country's genetic resource, are becoming rarer. This makes food production less sustainable and biodiversity an indispensable resource for ensuring food sovereignty. The importance of the topic of food sustainability requires that informed and educated consumers and producers are actively involved in the process of biodiversity conservation and food supply for present and future generations. To address this issue, the study offers an environmental communication methodology that focuses on two main aspects. The first examines the roots of sustainable nutrition - the identification and conservation of native species in different protected areas categories. The second covers sustainable ways of food production and distribution - agroecology and biodiversity, solidarity agriculture, farmers' markets, seed production and distribution, etc. The methods are based on education for sustainable development and offer a variety of approaches to engage the public – city tours, workshops, seminars, exchanges, science slam, and more. The main target group of communication are young people and indirectly the general public by spreading information through various channels. The study framework is a German-Bulgarian exchange of sharing good practices to cover the trans-regional and European dimensions of the topic. In the next phase, existing good examples of farming native cultivated and wild species, including in protected areas in Bulgaria and
----	--	--	--

		биоразнообразието и устойчивостта на екосистемите, а от там – за осигуряване на хранителна сигурност.	Germany, are analyzed within the project “EcoNa” in the context of biodiversity conservation and ecosystems’ sustainability, and from there – for food security.
15	Банчева-Преславска Х. 2018. <i>Ерозионни процеси при формиране на природни забележителности с туристическо значение</i> . – SocioBrains, 2018, Issue 41, ISSN 2367-5721, 204-212.	Erosion is a process of mechanical destruction, transportation and accumulation of material from the earth surface by the influence of extra-terrestrial forces. As a result of unreasonable human activity there is an accelerated anthropogenic erosion with negative ecological and economic impact. On the other hand, for millions of years the natural or so-called geological erosion forms unique relief features with natural and socio-economic value. This article aims to present the positive aspects of the natural erosion as a process of creating remarkable natural landmarks of importance for tourism and for the geological and biological diversity conservation. It investigates natural monuments under the Law of Protected Areas and of interest to the “Get to Know Bulgaria – 100 National Tourist Sites” movement, acknowledged as a successful educational and tourist alternative for familiarization with the cultural, historical and natural heritage of the country. The research uses the methods of field study, scientific analysis and synthesis.	Ерозията е процес на механично разрушаване, пренасяне и натрупване на материал от земната повърхност под въздействието на външни сили. В резултат на неразумната човешка дейност се наблюдава ускорена антропогенна ерозия с негативни екологични и икономически последици. От друга страна, в продължение на милиони години естествената или т. нар. геоложка ерозия образува уникални релефни форми с природна и социално-икономическа стойност. Тази статия има за цел да разгледа положителните страни на естествената ерозия като процес на създаване на уникални природни забележителности със значение за туризма и за опазване на геоложкото и биологичното разнообразие. Проучва природни забележителности по Закона за защитените територии и представяващи интерес за движението „Опознай България – 100 национални туристически обекта“, утвърдено като успешна образователна и туристическа алтернатива за запознаване с културно-историческото и природното наследство на страната. Изследването използва методите на теренно изследване, научен анализ и синтез.
16	Банчева-Преславска Х. 2018. <i>Лесомелиоративни мероприятия за борба с ерозията в природен парк „Врачански балкан“ чрез доброволчески дейности</i> . – НАУКА, кн. 1/2018, том XXVIII, ISSN 0861 3362, 59 – 65.	Erosion is the process of earth surface destruction, transportation and accumulation of the destroyed materials by the influence of water flows. It causes negative impact on the ecosystems through reduction of the soil layers or total land degradation and deterioration of the flow regime. This threatens the biodiversity and, in general, the functioning of nature parks, that are protected areas including various ecosystems with a diversity of plant and animal species and their habitats, with distinctive and	Ерозията е процес на разрушаване на земната повърхност, транспортиране и натрупване на материалите под действието на водни потоци. Оказва отрицателно въздействие върху екосистемите чрез редуциране на почвения слой или цялостна деградация на земята и влошаване на режима на оттока. Това застрашава биоразнообразието и функционирането на природните паркове, които са защитени територии,

		remarkable landscapes and objects of inanimate nature. Therefore, erosion control is essential for nature protection. This research aims to develop an approach for erosion control in Nature park "Vrachansky Balkan". For achieving this aim an environmental characteristic of the protected area and description of the factors influencing erosion on the territory were made and the appropriate erosion control measures were identified. The research uses the methods of scientific analysis and synthesis. Different theoretical and practical sources of information were investigated and an interdisciplinary approach for conducting forest amelioration in the nature park thorough volunteer activities was suggested.	включващи различни екосистеми с разнообразие от растителни и животински видове и техните местообитания, с характерни и забележителни ландшафти и обекти на неживата природа. Затова контролът на ерозията е от съществено значение за опазването на природата. Това изследване има за цел да разработи подход за контрол на ерозията в Природен парк "Врачански Балкан". За постигането на тази цел е направена екологична характеристика на защитената територия, описание на факторите, влияещи върху ерозията в нейните граници и са идентифицирани подходящи мерки за контрол на ерозията. Изследването използва методите на научния анализ и синтез. Проучени са различни теоретични и практически източници на информация и е предложен интердисциплинарен подход за лесомелиоративни мероприятия в горите на природния парк чрез доброволчески дейности.
17	Банчева-Преславска Х. 2018. <i>Подходи за провеждане на образователни дейности в защитени територии в България като част от концепцията за образование за устойчиво развитие</i>. Неформално образование. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. София, 2018. ISBN 978-954-07-4375-2, 248 – 258.	Литературният обзор обхваща развитието на екообразованието до образование за устойчиво развитие, като разглежда целите и методите в образованието за устойчиво развитие. Описва информалното и неформалното учене в контекста на концепцията за образование за устойчиво развитие в природни и национални паркове. Представено е преживяването на природата, според различни източници на информация, като подход за обучителни дейности в защитени територии, който способства придобиването на знания и развитието на умения, необходими за опазване на околната среда и за социално-икономическо благоденствие.	The literature overview covers the development of environmental education to education for sustainable development, considering the objectives and methods in education for sustainable development. It describes approaches for informal and non-formal learning in nature and national parks. The experiential learning in nature is represented, according to various sources of information, as an approach for educational activities in protected areas that promotes the acquisition of knowledge and the development of skills, necessary for environmental protection and socio-economic well-being.
18	Bancheva-Prslavska H., Bezlova D. 2018. <i>Efficiency of Long- and Short-Term Educational</i>	For saving world's biodiversity, networks of protected areas were established, conventions, agreements, political and strategical documents for conservation of nature that	За запазване на световното биоразнообразие са създадени мрежи от защитени територии, изготвени са конвенции, споразумения, политически и

<i>Activities for Environmental Protection in "Vrachansky Balkan" Nature Park.</i> – Ecologia Balkanica, 2018, Vol. 10, Issue 2, eISSN 1313-9940, pp. 123-131, Q4, Scopus	all highlight the importance of the environmental context of the education for sustainable development were prepared. Nature and national park administrations in Bulgaria which are legally obliged to conduct educational activities have a significant role for building environmental awareness and behavior in visitors. The aim of this research is to develop and implement modern approaches and mechanisms to organize educational activities in the field of ecology and nature conservation in protected areas in Bulgaria after the example of "Vrachansky Balkan" Nature Park. For achieving this aim, instruments for carrying out quality long- and short-term educational activities were elaborated, verified and implemented in practice. Such comprehensive systematic approach, is organized for the first time in "Vrachansky Balkan" and it fulfills one of the objectives set in its Management Plan (2011-2021). The approbation of one week activities in the nature park shows better cognitive results and higher motivation for environmental protection among the participants in comparison to the one-day stay. The verified educational approach is a nature conservation instrument, applicable to the management of all nature and national park administrations for biodiversity preservation and sustainable use of natural resources.	стратегически документи, които подчертават важността на екологичния контекст на образованието за устойчиво развитие. Администрациите на природните и националните паркове в България, които са задължени по закон да провеждат образователни дейности, имат значима роля за изграждане на екологично съзнание и поведение у посетителите. Целта на изследването е да се разработят и внедрят съвременни подходи и механизми за организиране на образователни дейности в областта на екологията и опазването на природата в защитени територии в България на примера на Природен парк „Врачански Балкан“. За постигането на тази цел са разработени, верифицирани и внедрени в практиката инструменти за провеждане на качествени дългосрочни и краткосрочни образователни дейности. Апробацията на едноседмични дейности в природния парк показва по-добри когнитивни резултати и по-висока мотивация за опазване на околната среда сред участниците в сравнение с еднокдневния престой. Утвърденият подход е природозащитен инструмент, приложим при управлението на природни и национални паркови администрации за опазване на биоразнообразието и устойчиво използване на природните ресурси.
19 Bancheva-Prislevska H., Bezlova D. 2018. <i>Communication Criteria for Conservation and Sustainable Use of Bulgarian Wetlands of International Importance.</i> – Journal of Environmental Protection and Ecology, vol 19,	Wetlands are recognised as important landscape features for enhancing the resilience of the protected areas network, as natural water retention systems for functioning of the habitats and auspices to climate change. They are among the most endangered ecosystems while at the same time provide beneficial services to human well-being like food, resources and materials, mediation of extreme	Влажните зони са признати важни елементи на ландшафта за повишаване на устойчивостта на мрежата от защитени територии като естествени системи за задържане на вода за функциониране на хабитатите и климата. Те са сред най-застрашените екосистеми, като в същото време предоставят полезни услуги за благосъстоянието на хората като

book 4/2018, ISSN 1311-5065, Q3, IF (2018) = 0.634, Scopus, Web of Science	events, recreation and experiential learning. One of the instruments for their protection and management, stressed also in the Ramsar Convention, is the environmental communication that covers wide range of approaches, principles, strategies and techniques. This research aims to develop communication criteria as a tool for conservation and sustainable use of ecosystem services of Bulgarian wetlands of international importance. The methods of scientific analysis and synthesis were used. Different theoretical and practical sources of information were investigated. A characteristic of the Bulgarian Ramsar sites with their biodiversity was made and their communication facilities were interpreted. As a result, appropriate criteria for promotion of the wetlands importance and for educational work with visitors were identified. The environmental communication criteria for wetlands were structured in three main groups: human and material resources management, communication with the general public and direct interaction with tourists. The Bulgarian Ramsar sites are of major importance for wild fauna and flora and host a range of habitats and species of Community interest that makes them moreover unique natural learning places. Therefore, a holistic communication approach for their sustainable use and conservation was suggested.	храна, ресурси и материали, регулиране на екстремни условия, отгид и учене чрез преживяване. Един от инструментите за тяхното опазване и управление, подчертан и в Рамсарската конвенция, е екокомуникацията, която обхваща широк спектър от подходи, принципи, стратегии и техники. Изследването има за цел да разработи комуникационни критерии като инструмент за опазване и устойчиво използване на екосистемните услуги на българските влажни зони с международно значение. Използвани са методите на научния анализ и синтез. Изследвани са различни теоретични и практически източници на информация. Направена е характеристика на българските Рамсарски места, биоразнообразието в тях и са анализирани комуникационните им съоръжения. В резултат са идентифицирани критерии за популяризиране значението на влажните зони и за образователна работа с посетителите. Критериите за екокомуникация на влажните зони са структурирани в три основни групи: управление на човешки и материални ресурси, комуникация с широката общественост и пряко взаимодействие с туристите. Българските Рамсарски места са от голямо значение за дивата фауна и флора и съдържат набор от местообитания и видове от интерес за Общността, което ги прави уникални природни места за обучение. Поради това е предложен холистичен комуникационен подход за тяхното устойчиво използване и опазване.
20	Bancheva-Preoslavka H. 2017. <i>Framework for Erosion Control Measures in Protected Areas.</i> –	Защитата от ерозия е от съществено значение за опазването на природата и това изследване предлага рамка за контрол на ерозията в защитените

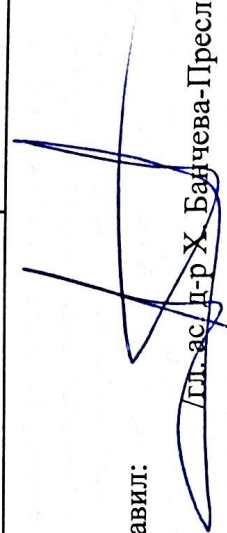
	Web of Scholar Multidisciplinary Scientific Journal, 9(18), Vol.1, ISSN 2518-167X, p.86-88	Bulgarian national and nature parks, based on erosion control process of three stages – planning and organization, practical measures and monitoring for constant maintenance and enhancement of the environmental conditions. The stages are consecutive and repetitive, composing the structure of a developed mechanism. Additionally, they are preceded by investigation as a preliminary stage, which is fundamental for the whole procedure. The research uses the methods of scientific analysis, synthesis and modeling.	територии. Представен е подход за управление на българските национални и природни паркове, базиран на процеса на контрол на ерозията в три етапа – планиране и организация, практически мерки и мониторинг за постоянно поддържане и подобряване на условията на околната среда. Етапите са последователни и повтарящи се, съставлявайки структурата на механизъм на развитие. Те са предшествани от изследването като предварителен етап, който е основен за цялата процедура. Изследването използва методите на научния анализ, синтез и моделиране.
21	Банчева-Преславска Х., Безлова Д. 2017. <i>Образование за устойчиво развитие - съвременният израз на екообразованието. Преходът в исторически план.</i> – FACT Journal, Issue 17, 22-27, ISSN 2367-7546.	The article observes the transition process from environmental education to education for sustainable development and suggests the main content needed for evaluation of modern educational programs. Environmental education plays a worldwide role since 1970. Many international conferences were organized since then, mostly from UNESCO and the International Union for Conservation of Nature (IUCN) in the context of ecology and environmental protection. On the European level, the European community pays attention to the environmental education issues from 1980. After the United Nations Conference on Environment and Development held in Rio de Janeiro in 1992, grows the need to reorient the education for biodiversity, the so called environmental education, to human rights, justice and democracy, that are basic for the sustainable development. Important milestones in the following transition are also the Pan European Expert Meeting on Sustainable Development and Environmental Training (1999), The World Summit on Sustainable Development (Johannesburg summit, Rio+10 in 2002), that brought to the proposal for the Decade of Education for Sustainable Development, the UN Decade of Education for	Статията разглежда процеса на преход от екообразование към образование за устойчиво развитие (ОУР) и предлага основното съдържание, необходимо за оценка на съвременните образователни програми. В световен мащаб екообразованието играе роля от 1970 година. Организиран са редица световни конференции, предимно от ЮНЕСКО и Международният съюз за защита на природата. На европейско ниво, Европейската общност се занимава с екообразованието след 1980 година. След 1992 г., свързана с решенията от Конференцията на ООН по проблемите на околната среда и развитието в Рио де Жанейро, все повече нараства необходимостта образованието за биоразнообразие или още наричано екологично, да се ориентира към човешките права, справедливостта и демокрацията, които са в основата на устойчивото развитие. Важни етапи в прехода са също Паневропейската експертна среща за устойчиво развитие и екологично обучение (1999), Световната среща за устойчиво развитие в Йоханесбург - Рио+10 (2002), която води до Декадата на образование за

		Sustainable Development (2005-2014), The Global Action Plan on ESD (2014). Education for sustainable development is the next generation of environmental education, related to new ways of thinking and learning. It integrates environmental, health, global, civic, etc. education into a single whole. It is necessary to develop environmentally friendly, economically feasible and socially equitable behavior in personal and professional life style. This can be achieved by conducting both formal and non-formal education for sustainable development. Theoretical analysis was used for the research.	устойчиво развитие на ООН (2005-2014) и Глобалния План за действие относно ОУР (2014). ОУР е следващото поколение екообразование, свързано с нови начини за мислене и учене. То интегрира екологично, здравно, глобално, гражданско и др. образования в едно цяло. Необходимо е да се развива съзнание за екологосъобразно, икономически реализуемо и социално справедливо поведение в личния и професионален живот. Това може да бъде постигнато чрез формално и на неформално образование. Изследването използва теоретичен анализ.
22	Yotovska K., Asenova A., Bancheva H. 2015. <i>Framework to ensure and maintain the quality of non-formal education for sustainable development</i> – Proceedings of Seminar of Ecology – 2015 with international participation, ISBN 979-853-476-132-4, 212-218.	In the article is suggested the main criteria for assessing the quality of a training unit for non-formal education for sustainable development, as well as relevant indicators. During development process of the framework are implemented the following methods: theoretical analysis and synthesis, pedagogical modeling. To ensure completeness and objectivity for evaluation of non-formal education quality for sustainable development, the following inter-related areas should be monitored: the expected results upon completion of the training unit, whether the content of the training unit for sustainable development through informal education and evaluation system of learners are effective and relevant to the defined goals; what the achievements of students in the course for non-formal education for sustainable development are; the resources provided for effective non-formal learning support and teaching quality; how the system works to ensure and maintain the quality of each training program for non-formal education for sustainable development.	В статията са предложени основните критерии за оценка на качеството на обучителна единица за неформално образование за устойчиво развитие, както и съответните индикатори. В процеса на разработване на рамката се прилагат следните методи: теоретичен анализ и синтез, педагогическо моделиране. За да се осигури пълнота и обективност при оценката на качеството на неформалното образование за устойчиво развитие, следва да се наблюдават следните взаимосвързани области: очакваните резултати след завършване на обучителната единица, дали съдържанието на обучителната единица за устойчиво развитие чрез неформално образование и системата за оценка на обучаемите са ефективни и съответстващи на определените цели; какви са постиженията на учениците в курса за неформално образование за устойчиво развитие; предоставените ресурси за ефективна подкрепа за неформално обучение и качество на преподаването; как работи системата, за да гарантира и поддържа качеството на всяка

			програма за обучение за неформално образование за устойчиво развитие.
23	Bancheva H., Petrova Zh., Kitanova S. 2014. <i>'Holidays for Sustainability' – Education for Sustainable Development in the context of Education for Sustainable Development</i> . It uses the project 'Holidays for sustainability' as a tool for testing possible combination between local communities support by tourism and shaping competences of young people for a sustainable future. In fine it offers a successful model of multi-days educational tourism in nature parks.	This case study explores an example for reconciling both protected areas management goals – education and tourism in the context of Education for Sustainable Development. It uses the project 'Holidays for sustainability' as a tool for testing possible combination between local communities support by tourism and shaping competences of young people for a sustainable future. In fine it offers a successful model of multi-days educational tourism in nature parks.	Изследването разглежда пример за съчетаване на двете цели на управление на защитени територии – образование и туризъм в контекста на образованието за устойчиво развитие. Използва проекта „Ваканция за устойчиво развитие“ за изпробване на възможна комбинация между подкрепата на местните общности от туризма и развитие на умения за бъдещето на младите хора. Като цяло предлага успешен модел на многодневен образователен туризъм в природните паркове.
24	Bancheva H. 2013. <i>Higher Education for Sustainable Development in Bulgaria – Higher Education for Sustainable Development in Central and Eastern Europe</i> . VAS-Verlag für Akademische Schriften. Bad Homburg, 2013, ISBN 9787-3-88864-513-6, 92-101	Направено е обзорно проучване на състоянието на висшето образование в България в контекста на образованието за устойчиво развитие. Разгледани са политически и стратегически цели и принципи на национално ниво, добри практики и взаимодействие с неправителствени организации. Една от основните препоръки е интегрирането на педагогическа перспектива в природните науки.	The article does not include an abstract. This is an overview of the state of higher education in Bulgaria in the context of education for sustainable development. Political and strategic goals and principles at national level, good practices and interaction with non-governmental organizations are examined. One of the main recommendations is the integration of a pedagogical perspective in the natural sciences studies.
Г8. Публикувана студия или глава от колективна монография			
1	Банчева-Преславска Х., Първанова Д. 2025. <i>Интегриран подход в управлението на защитени местности. Опазване чрез екообразование в Шабленско и Дуранкулашко</i> . Екоцентрик, София. ISBN 978-619-93317-0-5, eISBN 978-619-90127-0-3, 44 стр.	The Bulgarian Durankulak Lake and Shabla Lake are designated as protected areas under the category <i>Protected Site</i> in accordance with national legislation. They are notable for their exceptional biological diversity and hold international importance as habitats for rare and endangered plant and animal species. Among these, the globally threatened red-breasted goose (<i>Branta ruficollis</i>) has particular ecological significance. Both lakes are included in the European Natura 2000 network, listed as wetlands of international importance under the Ramsar	Дуранкулашкото и Шабленско езера са обявени за защитени територии в категорията <i>защитена местност</i> в съответствие с националното законодателство. Те се отличават с изключителното си биологично разнообразие и имат международно значение като местообитания на редки и застрашени растителни и животински видове. Сред тях световно застрашената червеногуша гъска (<i>Branta ruficollis</i>) има особено екологично значение. И двете езера са включени в Европейската екологична мрежа Natura 2000, в списъка на Рамсарската конвенция като влажни зони с международно значение и са признати за орнитологично важни територии.

	Convention, and recognized by BirdLife International as Important Bird Areas. This study aims to analyze the natural value of the protected sites Durankulashko Ezero and Shablensko Ezero, and to evaluate the role of environmental education in ensuring their long-term conservation. To achieve this, the research examined relevant legal frameworks and official registers, as well as regional best practices in environmental education, including assessments by pedagogical experts. Findings confirm that both sites represent highly valuable natural ecosystems and offer considerable potential as settings for practical, experiential, and interactive environmental education. It is recommended to update their management plans, prioritizing educational initiatives. Enhancing funding for educational activities, supporting teachers and tourist animators, developing digital learning resources, encouraging active local community, and implementing systematic management monitoring are essential for improving the effectiveness and ensuring the long-term protection of these areas. The study demonstrates that the integration of conservation science with environmental education provides a sustainable approach for nature protection.	Изследването има за цел да анализира природната значимост на защитените местности Дуранкулашко езеро и Шабленско езеро и да оцени ролята на екологичното образование за осигуряване на тяхното дългосрочно опазване. За постигането ѝ са проучени международни и национални правни рамки и официални регистри, както и най-добри практики в екообразованието, вкл. с оценка от педагогически експерти. Резултатите потвърждават, че двата обекта са изключително ценни природни екосистеми и предлагат значителен потенциал за практическо и интерактивно екологично образование. Препоръчително е да се актуализират техните планове за управление, приоритизирайки образователните инициативи. Увеличаването на финансиране за образователни дейности, подпомагането на учители и туристически аниматори, разработването на дигитални ресурси, насърчаването на активна местна общност и прилагането на системен мониторинг на управлението са от съществено значение за подобряване на ефективността и осигуряване на дългосрочна защита на двата обекта. Проучването показва, че интегрирането на науката с екологично образование осигурява устойчив подход за опазване на природата.
--	--	--

Съставил:

 гл. ас. д-р Х. Банчева-Преславска/